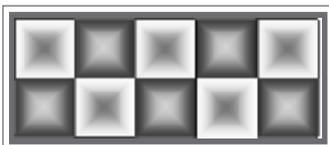

ШАХ

В ТРЯВНА И ПО СВЕТА

БРОЙ 13. ДЕКЕМВРИ, 2002г.

ISSN 2367-8445

XXV Градско индивидуално първенство

ИЗДАНИЕ НА ШК "ТРЯВНА - 2001"

ДНЕС

3 - 17

- XXV Градско индивидуално първенство 6
- Състезателен календар на ШК “Трявна-2001” – сезон 2003 6
- Избрани партии от градското първенство 7 - 11
- Интервю с най-младия участник в първенството 12 - 14
- Призьорите за сезон 2002 15
- Номинация Шахматен Оскар на ШК “Трявна-2001” 15 - 16
- Резултати от конкурса за решаване на задачи и етюди 17

СВЕТОВНИТЕ ШАМПИОНИ

18 - 19

- Гари Каспаров

ПЪРВИ СЪПКИ В ШАХМАТА

20 - 24

- Видове преимущество 20
- Пешечни слабости 21
- Основи на комбинацията, мелница 21 - 23
- Открит и двоен шах 23 - 24

ДЕБЮТНИ КАТАСТРОФИ

24 - 25

ЗНАМЕНИТИ КОМБИНАЦИИ

25 - 27

ЗАБАВНИ СТРАНИЦИ

28 - 32

- Veni, Vidi, Vici 28
- Находчивото решение 28
- Неуспялата маневра 29
- Тартаковер ви говори! 29
- Тартаковеризми 30
- Отговори на задачите от миналия брой 31
- Фотоусмивки 31 - 32

Редактори:

Йонко Георгиев

Божидар Генчев

Сътрудници:

Кольо Дабков

Ивайло Белев

За контакти:

www.tryavna2001.org

Едно незабравимо състезание, една незабравима година!

От 2 до 17 Декември 2002 се проведе XXV Градско индивидуално първенство по шахмат. Този път домакин на проявата бе Община Трявна, която ни предостави заседателната зала за провеждането на турнира. Няма подходяща дума, с която да изразим огромната ни благодарност, защото условията бяха просто страхотни! Залата беше просторна, достатъчно осветена, добре отоплена и като че ли специално създадена за шах. Няма да е пресилено ако кажем, че тези великолепни условия бяха достойни дори за провеждането на гротмайсторски турнир. Затова организаторите са особено щастливи за оказаното внимание от страна на кмета на Община Трявна, г-н Данаилов.

С какво ще запомним това най-вълнуващо събитие от шахматния живот на града за тази година? Преди всичко останало, безспорно това е убийствената атака на младите! Петър Христов, Ивайло Белев, Красен Стефанов и Валентин Тачев играха без всякакви комплекси, със самочувствие и догодина едва ли ще се задоволят с иначе превъзходния тазгодишен резултат (второ, четвърто, шесто и десето място). Честно казано, те можеха дори да завършат и по-напред, но малшанс или неувереност в завършващата фаза ги лиши от този още по-голям успех. Засега! Защото, не е ли радостно, че точно тези момчета (постигнали и навън сериозни успехи през изтеклата година) и сега бяха най-дисциплинираните и с много добрата си игра поддържаха интригата до последната партия на турнира. Тяхната теоретична подготовка беше най-големия им коз и за първи път караше “старите лъвовове” да излизат респектирани и не дотам уверени в силите си. Така, кръг след кръг, се получаваше следната картина – опитните, но с ограничена дебютна подготовка (изключение Генчев), търсеха своя шанс в мителшпила и ендшпила, докато младите разчитаха на решаващо предимство още в дебюта. В крайна сметка, тази борба за надмощие сътвори едно вълнуващо състезание, което ще се помни дълго време. Защото прави чест на участниците, че дадоха всичко от себе си, кой колкото може, с една единствена мисъл – завишаване рейтинга на едно такова състезание, каквото е Градското първенство на Трявна. И благодарение на всеобщите усилия, сега със задоволство и най-отговорно смеем да твърдим, че този турнир се доближи плътно в качествено отношение до турнирите, провеждани през най- добрите години на шахмата в града. А само преди по-малко от две години всичко бе отписано и днешната реалност изглеждаше по-скоро химера. Ето защо, ръководството на ШК” Трявна – 2001” е безкрайно щастливо и изказва едно голямо “БЛАГОДАРАЯ НА

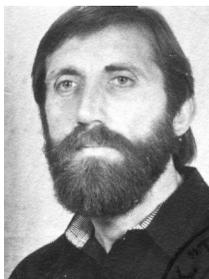
№	Участник	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Точки	Бергер	Място
1	Валентин Иванов	♣	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1		IX.
2	Васил Денев	1	♣	0	0	1	0	0	0	1	½	3,5		VII.
3	Йонко Георгиев	1	1	♣	1	1	0	1	0	½	1	6,5		III.
4	Николай Петков	1	1	0	♣	1	½	½	0	0	1	5	14,00	V.
5	Валентин Тачев	0	0	0	0	♣	0	0	0	0	½	0,5		X
6	Божидар Генчев	1	1	1	½	1	♣	1	½	1	1	8	30,50	I
7	Красен Стефанов	1	1	0	½	1	0	♣	0	½	1	5	12,50	VI.
8	Петър Христов	1	1	1	1	1	½	1	♣	½	1	8	30,50	II
9	Ивайло Белев	1	0	½	1	1	0	½	½	♣	½	5	17,50	IV.
10	Петър Рангелов	1	½	0	0	½	0	0	0	½	♣	2,5		VIII.

ВСИЧКИ” за усилията, този великолепен турнир да остане в историята на града и плахо се надяваме, въпреки трудностите той да бъде само едно стъпало към още по-големи успехи за окончателното затвърждаване на тази увлекателна игра в неголям град като Трявна.

За оспорвания характер на състезанието говори и крайното подреждане на участниците. Половината от тях разпределиха местата след бергер-показател. А десертът на турнира бе безкомпромисната битка за първото място. Кръг преди края, трима (Б. Генчев, П. Христов и Й. Георгиев) се оказаха недостижими за останалите. Какви бяха позициите преди решаващия финал? Генчев и Христов (с по 7 точки) имаха реален шанс да атакуват върха, докато за Георгиев (6,5) първото място бе по-скоро илюзорно и в сферата на теорията (задължителна победа срещу прекия конкурент Христов и загуба на Генчев от Тачев). В крайна сметка първенецът бе определен едва след четвъртия (!) показател – цвят на фигурите в прясната среща. Наистина фантастичен финал!

Представяме Ви победителите, добили право на директно участие за XXVI Градско първенство:

Божидар Генчев (8 от 9)

Генчев постигна поредната си титла, този път значително по-трудно. Решаваща за това е добрата му работа с младите шахматисти в клуба, която вече дава и своето реално отражение. Затова, оттук нататък за него ще става все по-трудно да отбива атаките на младите. Когато обаче дойде момента на смяната, за Генчев ще остане сладкото удовлетворение, че именно негов възпитаник поема щафетата към върха!

Петър Христов (8 от 9)

Петър завърши една впечатляваща година в шахматното си развитие: победител в турнирната верига "Трявна-2002", носител на сребърен медал от БФШ за участието си в VIII турнир "М. Райкович" – Дряново, постигна 5 от 9 на традиционното силния турнир от републикански мащаб "Търновска царица", и в края на годината взе участие на държавното първенство в Сливен. Още в дебюта си на такова състезание от най-висок ранг, Пепи загатна за своите големи възможности и постигна 4,5 от 9 (+4 –4 =1). На XXV Градско индивидуално първенство не позволи да бъде победен от никой (+7 –0 =2) и с агресивната си игра по недвусмислен начин показа, че оттук нататък би го удовлетворило само първото място. Попътен вятър и много успехи!

Йонко Георгиев (6,5 от 9)

След колебливото начало, малцина му отреждаха място сред лидерите. Това впечатление се засили още повече, след тежките позиции, в които изпадна срещу Ив. Белев, В. Денев и особено срещу Петър Рангелов. Шансът обаче и този път бе на негова страна и точно от тези партии успя да "открадне" цели 2,5т. А загубите срещу конкурентите Генчев и Христов реално отразяват неговата моментна форма. Явно, оттук нататък само опитът ще му бъде крайно недостатъчен в борбата за челните места.

Много горещо бе и в зоната 4-6-то място. Ивайло Белев, Николай Петков и Красен Стефанов решиха спора едва в последния, девети кръг. Може да се каже, че Николай направи едно сполучливо завръщане и като че ли само подценяването на противника му попречи да стигне по-далеч. Ивайло и Красен са наши стари познайници и както вече казахме, едва ли през следващата година ще се задоволят с постигнатото. Безспорно Васил Денев отбелязва най-сериозния скок в развитието си от всички участници, но този път неговите най-големи врагове бяха малшанса и прибързаната игра. Осмото място вероятно не е задоволило Петър Рангелов (миналата година – четвърти). И той имаше възможност за по-предно класиране, но пропиля шансовете си. Квалификантът, Валентин Иванов, завърши девети, но в отделни партии показа доста добра игра. При него основният проблем е пропуски в дебютите, които улесняваше противниците му, които с минимално позиционно или материално предимство все пак съумяваха да вземат своето. Определено, с играта си Валентин Тачев заслужаваше много повече от половин точка. И е повече от сигурно, че тази несправедливост ще го амбицира до краен предел за предстоящите състезания.

И така завърши една изключително успешна година. След края на турнира г-н Дабков награди всички отличили се и тържествено закри състезателен сезон 2002.

Състезателен календар на ШК “Трявна-2001” – сезон 2003

- 04 Януари – Първи кръг на турнирната верига “Трявна - 2003”.
- 01 Февруари – Втори кръг на турнирната верига “Трявна - 2003”.
- 22 и 23 Март – Трети традиционен пролетен турнир.
- 05 Април – Трети кръг на турнирната верига “Трявна - 2003”.
- 25 Май – Сеанс на едновременна игра с градския първенец.
- 16 Юни – Втори традиционен турнир “Трявна – Север” срещу “Трявна – Юг”.
- 20 Юли – Второ семейно градско първенство.
- 02 Август – Четвърти кръг на турнирната верига “Трявна - 2003”.
- 20 Септември – Пети кръг на турнирната верига “Трявна - 2003”.
- 04 Октомври – Шести (последен) кръг на турнирната верига “Трявна - 2003”.
- 11 Октомври – Трети турнир (отборно) между училищата за купата на ШК “Трявна -2001”.
- 03 Ноември - Квалификационен турнир за XXVI Градско първенство (мъже).
- 01 Декември - XXVI Градско първенство за мъже.

Ръководството на ШК “Трявна-2001” запазва правото си да измени някои от датите, в зависимост от календара на БФШ.

Ето няколко партии от градското първенство:

бели: Б. Генчев

черни: Кр. Стефанов

04.12.2002

“Дамски гамбит”

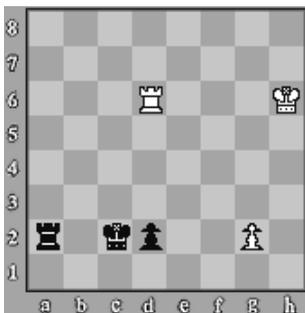
1. d4 - d5 2. c4 - e6 3. ♖c3 - ♗f6 4. ♕g5 - ♗bd7 5. e3 (Разбира се, не 5. c:d5 - e:d5 6. ♗:d5? - ♗:d5! 7. ♕:d8 - ♕b4+ 8. ♔d2 - ♕:d2+ (Получи се основната позиция от т.н. “Кембридж - Спрингски вариант”. Тук малко по-гъвкаво е първо да се рокира и едва тогава да се вземе на “c4”. Например 8...О-О 9. ♕e2 - d:c4 и т.н.) 9. ♔:d2 ♔:d8 ♣) 5...c6 6. ♗f3 - ♗a5 7. ♗d2 - ♕b4 8. ♗c2 - d:c4 9. ♕:f6 - ♗:f6 10. ♕:c4?! (Разбира се, тази позиция ми е много добре позната и точното е 10.♗:c4. Така играх и срещу Л. Кинах , СССР на международния фестивал в гр. Баня през 1989г. и след много интересна игра успях да спечеля. Сега просто реших да експериментирам.) 10...e5!? (И сега заслужаваше внимание първо да се рокира.) 11. О-О - e:d4 12. e:d4 (Интересно беше 12. ♗b3 - ♗g5 13. ♗:d4 - ♕h3? 14. f4!+) 12...О-О 13. a3?! (Повърхностно изиграно. Необходимо беше първо 13.♗fe1) 13...♕:c3 14. b:c3 - ♗e8 (Позицията може да се оцени като равна. Явно експериментът се оказа несполучлив.) 15. ♗f3 (Конят се отправя към полето “e5”, единствената гордост на белите.) 15...♕f5 (Слабо е 15...♕e6 16.♕d3+) 16. ♗b3 - ♗e7 (Топът на “e7” е разположен неудачно. След простото 16... ♗c7 и 17...♗ad8 черните нямат проблеми. Слабо е 16...♕g6 17.♗e5+) 17. ♗e5 - ♗d5 18. ♗fe1! (Коварен ход, косвено защитаващ пешката “c3”. За съжаление не вървеше вариантът 18. ♗ae1?! - ♗ae8 19. ♕:d5 - c:d5 20. ♗c6? - ♗:e1! 21. ♗:a5 - ♗:f1+ 22. ♔:f1 ♕d3+, защото черните дават мат.) /виж диаграмата/ 18... ♗:c3? (Черните не забелязват отговора на белите и губят фигура, а с това и партията. След простото 18...♕e6 с идея 19...♗f4, вероятния изход е реми.) 19. ♕:d5! - ♗:d4 20. ♕:f7+ - ♔f8 21. ♗f3!+ (Важен промекдутьчен ход, без който 18-ия ход би бил некоректен.) 21...♗f6 22. ♗:e7 - ♗:e7 (Не помага и 22...♗:a1+ 23.♗e1+) 23. ♕c4 - ♗f6 24. ♗e1 - b5? (Разбира се груба грешка, но вече и без нея всичко бе ясно.) 25. ♗b4+ черните се предават.

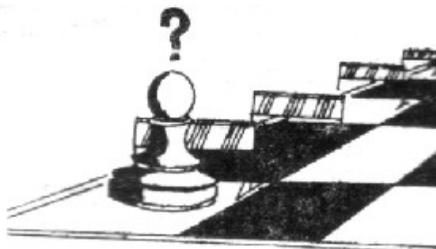
В тази динамична позиция се стигна в партията В. Денев - Б. Генчев. Белите имат пешка повече, но положението на белия цар е твърде несигурно. Последва: 1. ♔:b7? (Белите се съблазняват от печалбата на втора пешка. След 1. ♚ad1 - ♚f5 2. ♔d4 - ♚h5+ 3. ♔g1 - ♔g5 борбата тепърва предстои.) 1... ♚f4! (Черните веднага се възползват от предоставената им възможност.) 2. ♔b5! (На тази силна реплика са разчитали белите.) 2... ♚h4+? (Много силно беше 2... ♔d6! със заплаха ♚f5+. Не върви 3. ♔:e8+? - ♚f8+! ♚. Ако 3. ♚ad1? - ♚d4+ ♚ или 3. ♔g1 - ♚b8! с последващо 4... ♚:b3 и позицията на белите се руши.) 3. ♔g3 - ♔e7 (Нищо не дава 3... ♔d6+ 4. ♔f2 (4. ♔:h4?? ♔ f 4 #) 4... ♔d4+ 5. ♔g3 и т.н.) 4. ♚ae1? (Губи веднага.

Единствено продължаваше борбата жертвата на дамата. Например: 4. ♔:e8+! - ♔:e8 5. ♔:h4 - ♔b8! 6. f4! - g5+! 7. ♔g3 (7. ♔:g5? - ♔d8+ 8. ♔h5 - ♔f6! ♚) 7... ♔:b3+ 8. ♚f3 - g:f4+ с най-вероятен изход реми.) 4... ♚h5! ♚ (Решава веднага.) 5. ♚e5 - ♔h4#

В партията П. Христов - Б. Генчев след големи перипетии и жесток взимен цайтнот се стигна до позицията на диаграмата.

Тук последва: 1... d1♔? (Недостигът на време си казва думата. След този ход реми е неизбежно. А след 1... ♚a3! със заплаха ♚d3 и ♚g3! черните печелеха. Например: 2. ♚:d2+ - ♔:d2 3. g4 - ♔e3 4. g5 - ♔f4 5. g6 - ♔f5! 6. ♔h7 (6.g7 - ♚h3#) 6... ♚h3+ 7. ♔g7 - ♚g3 ♚) 2. ♚:d1 - ♔:d1 3. g4 - ♔e2 4. g5 - ♔f3 5. g6 реми.

бели: Ивайло Белев
черни: Петър Христов
11.12.2002

“Сицилианска защита”

1. e4 - c5 2. ♖c3 (Белите се ориентират към т.н. “Закрит вариант”. Много по-често се играе 2. ♗f3) 2... ♗c6 (Друга алтернатива е 2... e6 3. g3 (Поточно е веднага 3. f4 - g6 4. ♗f3 - ♕g7 5. ♕c4 - e6 6. f5 - ♗ge7 7. f:e6 - d:e6 8. d3 - O-O 9. O-O - ♗a5 ~ с неясна позиция.) 3... d5 4. e:d5 - e:d5 5. ♕g2 - ♗f6 6. d3 - ♕e7 7. ♗ge2 - d4 8. ♗e4 - ♗:e4 9. ♕:e4 - ♗d7 10. O-O - O-O 11. ♕g2 - ♗f6 = Тайманов - Полугаевски СССР 1965г.) 3. g3 - g6 4. ♕g2 - ♕g7 5. d3 (И сега е по-добре 5.f4) 5... d6 6. ♗h3!? (Интересна идея, но струва ми се, по-добре е 6. ♗ge2, тъй като конят не е особено полесен на “h3”.) 6... ♗f6 7. ♕e3 (Още една неточност, след която черните имат пълноправна игра. За предпочитане беше 7.O-O или 7. ♕g5.) 7... ♗g4 8. ♕d2 (Признание за неточния 7-ми ход.) 8... O-O 9. O-O - ♕d7 10. f4 - ♖b6 11. ♗h1 - f5!? (Черните се опасяват от хода 12.f5, но много по-интересно беше 11... ♖a6!? с идея 12...c4 и сега ако 12. f5? - ♗ge5 с отлични перспективи за игра на дамския фланг, посредством ♗d4, ♖ac8, b5, c4 и т.н. Възможно беше 11... ♖fe8 12. f5 - ♗ge5 13. f:g6 - h:g6 14. ♗d5 - ♖d8 с взаимни шансове.) 12. ♖b1 - ♕e6? (Грешка, която може да има фатални последици. Тук трябваше да се опита 12... ♗h8 и едва тогава ♕e6 за да може офицерът да отстъпи на “g8” или 12...h6 за да не се допусне ♗g5.) 13. ♗g5 - ♗d4 14. ♗:e6 - ♗:e6 15. ♗d5 - ♖d8 16. e:f5 - g:f5 (Последиците от слабия 12-и ход са налице. Белите получават двойка офицери, а белите полета в лагера на черните са отслабени фатално.) 17. h3 - ♗f6 18. ♗:f6+ - ♖:f6 19. ♕:b7 (А сега черните остават без пешка и без компенсация. Позицията на белите може да се оцени като спечелена.) 19... ♖b8 20. ♕d5 - ♗h8 21. c3 (До спечелена позиция водеше 21. ♕:e6 - ♖:e6 22. ♖e1! - ♖:e1+ 23. ♖:e1 - ♖:b2 (23... ♕:b2? 24. ♖:b2! +) 24. ♖:b2 - ♕:b2 25. c3! - ♖d7 26. ♖b1! - ♖b5 (26... ♕a3 27. ♖b3) 27. ♕c1 +) 21... ♗c7 22. ♕b3 (Внимание заслужава и 22. ♕g2.) 22... ♖h6 23. ♗g2 - ♕f6 (Контраиграта на черните вече придобива реални очертания и от белите се изисква точност в действията за да не попаднат под силна атака.) 24. g4 (Този ход само налива “масло в огъня”.) 24... ♖g6 25. g5 - h6 26. ♗h2 (Силно беше 26. ♖h5! - ♖e8 27. ♗h2! - ♗g7 28. ♖g1+) 26...h:g5 27. ♖h5+ - ♗g7 28. f:g5 - ♕e5+ 29. ♕f4 - ♕:f4+ 30. ♖:f4 - e6 31. h4? (Значително по-силно беше 31. ♖g1 с идея 32. ♖h4 - ♖g8 33. ♖f3! със заплахи 34. ♖c6 и 34. ♖h6.) 31... ♖e7 32. ♖g1? (Сега вече този

необмислен ход губи пешка, а с това и партията.) 32... ♖h8 33. ♗f3 - ♗:g5 34. ♗:g5+ - ♗:g5 35. ♗g3 - ♗:g3+ 36. ♔:g3 - ♗f6 ♣ Ендшпилът е безнадежден за белите. Например 37. ♗a4 - ♗g8+! 38. ♗f3 - a6 и след 39... ♗g1 всичко е ясно.

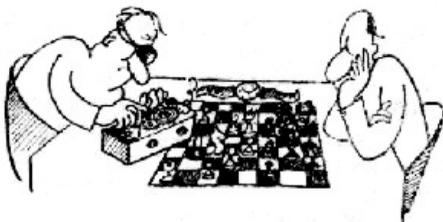
бели: Йонко Георгиев
черни: Николай Петков

“Защита на двата коня”

1. e4 - e5 2. ♗f3 - ♗c6 3. ♗c4 - ♗f6 4. ♗g5 - d5 5. e:d5 - ♗:d5?! (Грешка, която може да има фатлни последици. Тук е изпробвано 5... ♗d4, но след 6. c3 - b5 7. ♗f1 - ♗:d5 8. ♗e4 - ♗h4 9. ♗g3 белите постепенно получават отлична позиция. До интересни усложнения може да доведе хода 5...b5!? Но най-често се играе 5... ♗a5 6. ♗b5+ - c6 7. d:c6 - b:c6 8. ♗e2 - h6 9. ♗f3 - e4 10. ♗e5 - ♗d6 11. d4 - e:d3ep 12. ♗:d3 - ♗c7 13. b3 - O-O 14. ♗b2 - ♗d5 15. ♗c3 - ♗f4 16. ♗:f4 - ♗:f4 17. g3 - ♗d8 18. ♗d3 - ♗e8+ 19. ♗e2 - ♗g5 ♞ Хонфи - Тал, Сараево 1966г.) 6. ♗:f7?! (Много по-силно е 6. d4! - e:d4 (6... ♗e7 7. ♗:f7 - ♗:f7 8. ♗f3+ - ♗e6 9. ♗c3 - ♗b4 10. ♗e4 - c6 11. a3 - ♗a6 12. ♗:e5+ - ♗f7 13. ♗:d5 - c:d5 14. ♗:d5+ - ♗f8 15. O-O ♣) 7. O-O - ♗e6 8. ♗e1 - ♗d7 9. ♗:f7 - ♗:f7 10. ♗f3+ - ♗g8 11. ♗:e6 - ♗d8 12. ♗g5 - ♗:e6 13. ♗:d8 - ♗e1+ 14. ♗f1 - ♗e6 15. ♗h4 ♣ анализ на М. Еве. А една знаменита партия на П. Морфи се е развила така: 6. d4! - e:d4 7. O-O! - ♗e7 8. ♗:f7 - ♗:f7! 9. ♗f3+ - ♗e6 10. ♗c3!! - d:c3 11. ♗e1+ - ♗e5 12. ♗f4 - ♗f6 13. ♗:e5 - ♗:e5 14. ♗:e5+! - ♗:e5 15. ♗e1+ - ♗d4 16. ♗:d5 - ♗e8 17. ♗d3+ - ♗c5 18. b4+! - ♗:b4 19. ♗d4+ ♣ с неспасяем мат.) 6... ♗:f7 7. ♗f3+ - ♗e6 8. ♗c3 - ♗e7?! (Причина за последвалите затруднения. След точното 8... ♗b4 9. ♗e4 - c6 10. a3 - ♗a6 11. d4 - ♗c7 12. ♗f4 - ♗f7 13. ♗:e5 - ♗e6 ♞ черните получават отлични перспективи.) 9. d4 - c6 10. ♗e4 (Спорен момент. Тук белите можеха да се възползват от неточната игра на черните посредством 10. ♗g5 - h6 11. ♗:e7 - ♗:e7 12. O-O-O - ♗f8 13. ♗e4 - ♗g5+ (Слабо е 13... ♗:f2? 14. d:e5 - ♗g5+ 15. ♗b1 - ♗d2 16. h4 - ♗:d1+ 17. ♗:d1 - ♗:h4 18. ♗:d5 - c:d5 19. ♗:d5 ♣ с печалба.) 14. ♗b1 - ♗f4 15. ♗:e5+ - ♗f7 16. ♗:d5 - c:d5 17. ♗:d5+ - ♗f8 18. ♗b3 ♣) 10... ♗g6? (Може би решаваща грешка. Просто задължително беше 10... ♗f7 11. ♗g5 - ♗e6 и на белите ще им е много трудно да докажат че имат някакво преимущество.) 11. f4! (Белите се възползват веднага от предоставената им възможност. Заплашва просто 12.f5+) 11... ♗f7 (Какво друго?) 12. ♗:d5 - c:d5 13. ♗:d5+ - ♗e6?

ДНЕС

(Посто губи фигура. След единственото 13...♙e8 14. O-O! - ♘f5 15. ♘f7+! - ♖:f7 16. f:e5! - ♗e7 17. ♘g5+) 14. ♘:e6+? (Белите не забелязват леката печалба след 14. ♖f5+! - ♖f6 15. ♘:e6+ - ♗e7 16. f:e5! +) 14...♗:e6 15. f5+ - ♗f6 16. f:g6 - ♖:d4 (Белите си върнаха фигурата, но черните получиха шансове за контраигра.) 17. ♗f1+ (Много силно беше 17. ♖f3+! - ♗:g6 18. ♘e3! - ♖:b2 19. O-O!+ с неотразими заплахи.) 17...♗e6 18. ♖f5+ - ♗d5 19. ♖f7+ - ♗c6 20. ♗f3 (Белите се защитават от 20...♘b4+ и създават заплахата 21. ♗c3, но заслужаваше внимание 20. ♖f3+ - e4 21. ♖e3, примирявайки се с приблизително равен ендшпил.) 20...♘b4+? (Черните пропускат отлична възможност след 20... ♖g1+!) 21. c3 - ♖e4+ 22. ♗e3 (Сега всичко завършва в няколко хода.) 22. ♘:c3+ 23. b:c3 - ♖c2 24. ♖c4+ - ♗b6 25. ♗:e5 - ♗he8 26. ♘e3# 1-0

бели: Йонко Георгиев
черни: Красен Стефанов

1. ♗h4! (Белите напипват слабите места в позицията на черните, особено пункта "g6".) 1...♖d6 2. ♗f2 (Пешката "f" е обречена и с полседния си ход белите избягват от свързката и искат да улият максимално позицията на своите фигури. Тук имаше и тактически начин за развиване на инициативата посредством 2. ♗e7!+) 2... ♗f7 3. ♗f4 - ♗f8 (Друг начин да се защити пункта "e6" няма.) 4. ♗:f5+ (Сега всичко се свежда до реализация на постигнатото преимущество.) 4...♖f6 5. g4 - g6? (Грешка, ускоряваща края. Последна възможност да се "замъти водата" беше 5...♖g5.) 6. ♗:h6 - ♗h7 (На този ход разчитали черните, но белите са разчели малко повече.) 7. ♗:g6+! (Сега става ясно, че черните губят дамата си.) 7...♖:g6 8. ♗:f8+ - ♗:f8 9. ♖:g6 (Останалото е ясно и без коментар.) 9...♗g7 10. ♖h5 - ♗h7 11. ♗e8 - ♗:e8 12. ♖:e8+ - ♗g7 13. g5 - ♘c4 14. ♗f5#

Представяме Ви най-младия участник в XXV Градско първенство – Петър Христов:

1. Поздравления за успеха! Трудно ли беше на това Градско първенство?

Мисля, че като всяко първенство и това се отличаваше с жестока конкуренция и до успеха достигнах изключително трудно. Да си призная, имаше и малко шанс. Затова още от днес си давам ясна сметка, че ако искам да затвърдя позициите си и тази година, ме очаква много труд, като най-вече е нужно да акцентирам върху теоретичната подготовка.

2. Как мислиш, имаше ли сили да спечелиш турнира и какво не ти достигна в крайна сметка?

Скромността е добродетел, която не притежавам (смее се). Разбира се, че след благоприятния резултат с Генчев, плахо погледнах и към първото място. Ако гледаме реално на нещата обаче, все още рутината и по-добрата теоретична подготовка на Б. Генчев са на негова страна.

3. На това първенство много добре се представиха и твоите млади приятели от шах-клуба. Харесваш ли играта им и кой от тях те затрудни най-много?

Естествено, че харесвам играта на моите приятели. Имайте в предвид, че всички започнахме заедно преди 20 месеца и сега сме като едно цяло. През този период ние натрупахме доста турнирен опит, затова и сега нашият успех не изненадва никого. Изиграхме и немалък брой партии по между си, които ни помогнаха изключително много за израстването ни, защото всеки заимстваше от най-доброто в играта на другите. На 25-то Градско първенство, срещу всеки от моите приятели играх крайно мобилизирано, на върха на възможностите си и само техни нелепи грешки бяха причината да загубят. А най-големи проблеми ми създаде Ивайло, когото не успях да победея и дори можех да загубя.

4. Края на всяка състезателна година е време за равносметка. За кратко ти отбеляза изключителен растеж в шахмата. На какво се дължат твоите успехи?

Успехите ми се дължат най-вече на моята лична мотивация. Когато един човек има огромно желание, той непременно ще успее. Разбира се, в самото начало аз се вълнувах преди старта на всеки отговорен турнир. Дори (сега мога да призная) преди всеки кръг от нашата турнирна верига не ме ловеше сън. Всичко приемах много сериозно. Така, постепенно добрите резултати ме окуражаваха и стимулираха за още по-добра игра. За мен, срещите ми над шахматната дъска с мои връстници от регионален, областен и републикански мащаб бяха много полезни. Използвам възможността да благодаря на моите приятели Ивайло, Красен и Вальо

за достойната конкуренция, а също така и на моите треньори, макар и да нямат официален статут, защото без всички тях, сега нямаше да си говорим по тези теми. А и не виждам какво чак толкова съм направил, та да раздухваме случая “Петър Христов пред читателите”.

5. Новият състезателен сезон вече е на прага и време за почивка няма. Какви са плановете ти, в кои турнири извън града планираш участие?

Все още не съм изготвил състезателната си програма, но при всички случаи ще участвам на турнирите “М. Райкович” – Дряново, “Търновска царица” - В. Търново и на държавното първенство домакинът, на който все още не е уточнен. А за областните първенства (индивидуално и отборно) думата имат треньорите, но ако бъда поканен, да защитавам честта на клуба ще се постарая да оправдая тяхното доверие.

6. Клубът разчита изключително много на опитните момчета и в бъдеще тяхната помощ ще се оказва решаваща за развитието на шахмата в града. Ти готов ли си да помагаш на най-малките и имаш ли предложения в тази насока? По какъв начин можем да привлечем техния интерес?

Напоследък е на лице е един твърде обезпокоителен факт – намаляване броя на децата, които желаят да се занимават с шахмат. За съжаление, и аз нямам готова рецепта за отстраняване на тази неприятна реалност. Аз виждам, че ръководството на клуба прави всичко възможно за популяризирането на тази игра, но резултатът е наистина обезпокоителен. Иначе, с огромно желание ще помагам, с каквото мога, защото няма да забравя, че и на мен са помагали и все още помагат. Процесът обаче е двустранен – на кого ще помагам, след като не виждам нови малки шахматисти в клуба?

7. Одобряваш ли новата турнирна схема “3+1+6”, т.е. само трима със запазени места в следващия градски турнир, 1 квота от турнирната верига и 6 от квалификационния турнир?

Определено, тази схема е по-добра от предишната (6+3+3). Аз обаче предлагам един, според мен, още по-интересен вариант. Предлагам да отпаднат всякакви привилегии за класиране по право. Единствения минус тук е въпроса за стимулирането на участниците, но се надявам ръководството на клуба да разреши този проблем по някакъв начин, както се е справяло досега. И така, как си представям аз бъдещите градски първенства? Един предхождащ квалификационен турнир определя единствените 6(или 8) участника, които след месец играят финал за определяне на градски първенец. В този квалификационен турнир играят задължително всички, дори и миналогодишния градски първенец. Ако

броят на желаещите за квалификационния турнир надхвърли 15-16 участника, за да не се протака твърде дълго състезанието, уместно е турнирът да бъде по швейцарската система или пък да заимстваме регламента от пролетния турнир с дирижиран жребий. Така първите 6 (или 8) в квалификационния турнир играят финална фаза на турнира, вече всеки срещу всеки, но с бели и черни фигури т.е. по две партии. Аз не смятам, че с моето предложение правя революция в състезателната програма на клуба. Просто искам да изложа и този вариант. Според мен, в този си вид градското първенство ще бъде много по-качествено и атрактивно, защото при сегашната схема, “де факто” аз мога да не играя цяла година, но да се облягам на постигнатото и да се залъгам, че ще повтора успеха. На 24-то градско първенство, ръководството на клуба срещна сериозна съпротива от нашите по-възрастни колеги за новаторската тогава схема 6+3+3. С нашето си представяне (имах предвид всички млади участници т.г.) ние по категоричен начин доказахме, че не сме някакви си спуснати парашутисти. Въпреки всичко и сега сме свидетели на подобни скептични настроения и дори е парадоксално, че тези изказвания са на хора, които не са от тазгодишните участници, а от така наречените “стари львови”. Естествено, те не си дават сметка, че така омаловажават нашия труд, а и отричат всичко свършено от клуба досега! Ето защо предлагам да отпаднат тези привилегии и всичко да се решава в предварителен квалификационен турнир. Не че сега схемата е лоша, а по-скоро да тушираме всякакви негативни и безотговорни изявления. Защо по 2 партии на финала? По този начин факторът “случайност” се свежда до минимум и номерът, изтеглен при жребия е практически без значение. Разбира се, това което изказах е само идея, но съм убеден в нейната ефективност, стига първенеца, Б. Генчев и третия Й. Георгиев (вече класирали се за 26-то градско първенство), да проявят интерес, защото сега сме в ситуация на заварено положение, а и всичко това е редно да бъде подложено на гласуване”.

Благодаря ти за интересното интервю, което по-скоро бе един конструктивен диалог. Желая ти много нови успехи в предстоящите шахматни битки.

Призьорите за сезон 2002

Градски първенец на XXV Градско първенство - Божидар Генчев
 II място – Петър Христов
 III място – Йонко Георгиев
 Шахматен Оскар – Ивайло Белев
 Турнирна верига “Трявна-2002” – Петър Христов
 Конкурс на сп. “Шах в Трявна и по света” – Красен Стефанов
 Особен принос в развитието на шахмата в град Трявна – Ивайло Белев

Ръководството на клуба изказва своята благодарност на Община Трявна и на спонсорите на турнира, с чието любезно съдействие успяхме да осъществим това наистина незабравимо състезание.

Шахматен “Оскар – 2002”

№	Участник	М. преди	Год.	%	Бр. П.	+	-	=
1.	Ивайло Белев	1	18	72.9412	85	53	14	18
2.	Петър Христов	2	14	72.9358	109	74	24	11
3.	Красен Стефанов	3	18	64.71	68	40	20	8
4.	Валентин Тачев	5	15	52.87	87	42	37	8
5.	Добрил Маринов	6	13	43.37	83	31	42	10
6.	Радослав Маринов	7	13	29.21	89	20	57	12
7.	Димитър Петков	8	16	27.38	42	11	30	1

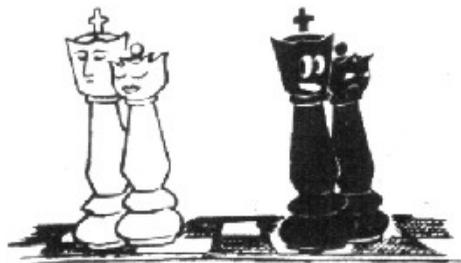
Най-авторитетната класация за прогресиращ млад състезател тази година бе решена по един невероятен начин. И как иначе, след като само пет хилядни от процента наклониха везните в полза на победителя! Честито на двукратния вече носител на приза – Ивайло Белев. Поздравления и за неговия достоен конкурент – Петър Христов. Тези момчета постоянно поддържаха висок градус и всичко разбира се не е случайно, след успешните им изяви както във вътрешните турнири на клуба, така и навън. Естествено, че не трябва да подминаваме с лека ръка и усилията на Красен Стефанов и Валентин Тачев. Те също завършиха една успешна година и няма съмнение, че с тяхното присъствие спорът за третото издание на приза през новата година ще бъде още по-разгорещен.

Освен познатия вече регламент, за третото издание на приза, ръководството на клуба въвежда някои допълнения, които ще способстват за още по-реално отразяване на изявиите на участниците. Допълненията са повече от наложителни, тъй като тази година наши момчета участваха в турнира на различни нива. Представяме Ви коефициентите, по които ще се отчитат резултатите, постигнати от участията им в тези турнири.

Категория “А”

Държавни първенства.
индивидуално – 1,50
отборно:

- I дъска – 1,500
- II дъска – 1,475
- III дъска – 1,450
- IV дъска – 1,425

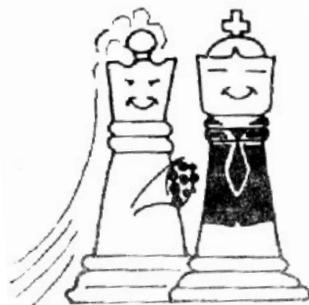

Категория “В”

Други национални състезания, включени в спортния календар на БФШ (“Търновска царица”, “Морско конче” – Варна, “Пристис” – Русе, ученически игри – финали и др.), както и Градското индивидуално първенство на Трявна.

индивидуално – 1,40
отборно:

- I дъска – 1,400
- II дъска – 1,375
- III дъска – 1,350
- IV дъска – 1,325

Категория “С”

Междубластни първенства.

индивидуално – 1,30
отборно:

- I дъска – 1,300
- II дъска – 1,275
- III дъска – 1,250
- IV дъска – 1,225

Втори конкурс за решаване на задачи и етюди на сп. “Шах в Трявна и по света”.

И на този фронт ще срещнем познати имена. Сигурно вече се досещате, че и тук финалът бе “а ла фантастико”. Въобще една невероятна година, която едва ли някога ще има свой аналог – просто през 2002г. на Градското първенство, Шахматния Оскар и конкурса за решаване на задачи и етюди никой не признаваше нищо друго, освен безкомпромисна борба до последно.

Крайно класиране:

1. Красен Стефанов – 122т.
2. Ивайло Белев – 111т.
3. Пенчо Илиев – 91т.
4. Петър Христов – 74т.
5. Радослав Маринов – 22т.

Този път, виновници за крайно атрактивния финал на конкурса, бяха Ивайло Белев и Красен Стефанов. Четиридесет и четири задачи не бяха достатъчни (!) да определят победител. Така, редакторите на списанието се оказаха неподготвени и буквално се видяха в чудо. Импровизирано, една задача за време трябваше да реши изхода. Но (О, боже!) и тук проблем! Ивайло Белев не пожела да ни помогне и безмилостно отсече: “Г-н съдия, тази задача ми е позната и знам отговора ѝ. Предложете ни друга!” Освен, че бяхме втрещени от ситуацията в този момент благородния жест на Ивайло все едно ни обвиняваше, че не бяхме предвидили приз “феър плей”, който естествено най-много му прилягаше, но за който просто не бяхме подготвени. Предложената втора задача се оказа по-лесна за Красен, който накрая все пак бе възнаграден за постоянството си, за сериозното отношение към шахмата и за времето, което той отделя за него (да не забравяме и кореспондентния шах) в момент, много важен за бъдещата му реализация в обществото.

Момчета, благодарим Ви за емоциите и Ви желаем успехи пред новите предизвикателства на живота! На всички наши читатели здраве, късмет и много успехи през новата 2003 година.

До нови срещи скъпи приятели!

СВЕТОВНИТЕ ШАМПИОНИ

Гари Каспаров (13.04.1963, гр. Баку) е тринадесетия световен шампион от 1985г. Завършва Азърбайджанския държавен педагогически институт за чужди езици. Международен гротмайстор от 1980. Олимпийски шампион през 1980, 1982, 1986, 1988. Носител на наградата "Шахматен Оскар" през 1982, 1983, 1985, 1988. Президент на световната организация на гротмайсторите, създадена по негова инициатива през 1986г. Първото му участие при мъжете в първенството на страната (1979) завършва с 50-процентов резултат – 8,5 от 17, но след две години вече е на 1-2 място с Псахис. Дотогава нито един състезател не е играл в шампионатите на СССР толкова млад и не е спечелвал първенството на страната на 17 години. В започналия през 1982г. претендентски цикъл той не оставя на своите съперници никакви шансове. Четвъртфиналният мач с Белявски е с резултат 6:3, а полуфиналният мач с Корчной – със 7:4. Финалният мач със Смилов е с резултат 8,5:4,5 – без нито една загуба за Каспаров. Мачът за световната титла с Карпов е много оспорван – за повече от пет месеца двамата шахматисти изиграват 48 партии, 40 от които завършват реми (+3 –5 =40). Това е причина президентът на ФИДЕ Кампоманес да го прекрати и да обяви провеждането на нов мач за световната титла. И вторият мач се провежда в Москва. С резултат +3 –5 =16 Карпов губи шахматната корона.

Непосредствено след спечелването на световната титла Каспаров обявява, че ще продължи школата на Ботвиник. Ето защо заедно със своя именит учител ръководи младежка школа в СССР и предава опита си на младите таланти. Продължава тенденцията, започната от Фишер - все по-голямо ожесточаване на борбата и непрекъснато поддържане на напрежението, поставяне на нови проблеми пред противника. Ян Тиман споделя, че сега никой не може да се бори с Каспаров. Самият Каспаров посочва, че следва изследователския подход към шахмата на своя велик предшественик и учител Ботвиник. Много от своите нови идеи той подготвя в спокойна домашна обстановка. Особено силни негови страни са умението да създава динамика в позицията, майсторско владение на инициативата и атаката с цената на пешка или дори на фигура. С течение на времето неговото ендшпилно майсторство непрекъснато се повишава, като не малка заслуга за това имат изиграните мачове за световната титла с неговия предшественик Карпов. Налага се сравнението със стила на Тал, който също в началото на своята кариера зашеметява света с феноменални жертви и комбинации, но постепенно започва да играе позиционно. Няма да бъде чудно и подобно развитие в стила на Каспаров.

СВЕТОВНИТЕ ШАМПИОНИ

Новоиндийска защита

Каспаров - Тиман

Тренировъчен мач, Хилверсум, 1985г.

1. d4 - ♘f6 2. c4 - e6 3. ♘f3 - b6 4. ♘c3 - ♙b4 5. ♙g5 - ♙b7 6. e3 - h6 7. ♙h4 - g5 8. ♙g3 - ♘e4 9. ♚c2 - ♙:c3+ 10. b:c3 - d6 11. ♙d3 - f5 12. d5 - ♘c5 13. h4 - g4 14. ♘d4 - ♚f6 15. O-O - ♘:d3 16. ♚:d3 -e5 17. ♘:f5 - ♙c8 (виж диаграмата) 18. ♘d4!! - e:d4 19. c:d4 - ♚f5?! 20. e4 - ♚g6 21. ♚c3 - O-O 22. ♚fe1 - ♘d7 23. e5 - ♙b7 24. ♚e3 - b5?! 25. ♚a5 - ♘b6 26. ♚:b5 - ♚c2 27. e:d6 - c:d6 28. ♚e7 - ♚f7 29. ♚:f7 - ♙:f7 30. c5 - ♚c4 31. ♚b1!! - ♚:d5 32. ♚h7+ - ♙f6 33. ♚:h6+ - ♙f7 34. ♚f4+ - ♙g8 35. ♚:g4+ - ♙h7 36. ♙f4 - ♙c8 37. ♚g3 - d:c5 38. ♚e1 - ♚f7 39. ♚g5 - ♘d5 40. ♚h6+ - ♙g8 41. ♚e5 1-0

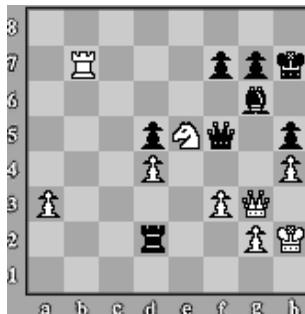

Дамски гамбит

Каспаров – Карпов

Мач-реванш за световно първенство, Ленинград, 1986

1. d4 - ♘f6 2. c4 - e6 3. ♘f3 - d5 4. ♘c3 - ♙e7 5. ♙g5 - h6 6. ♙:f6 - ♙:f6 7. e3 - O-O 8. ♚c1 - c6 9. ♙d3 - ♘d7 10. O-O - d:c4 11. ♙:c4 - e5 12. h3 - e:d4 13. e:d4 - ♘b6 14. ♙b3 - ♙f5 15. ♚e1 - a5 16. a3 - ♚e8 17. ♚:e8+ - ♚:e8 18. ♚d2 - ♘d7?! 19. ♚f4 - ♙g6 20. h4! - ♚d8 21. ♘a4!? - h5 22. ♚e1 - b5 23. ♘c3 - ♚b8 24. ♚e3! - b4 25. ♘e4 - b:a3 26. ♘:f6+ - ♘:f6 27. b:a3 - ♘d5 28. ♙:d5 - c:d5 29. ♘e5 - ♚d8 30. ♚f3 - ♚a6 31. ♚c1 - ♙h7?! 32. ♚h3 - ♚b6 33. ♚c8 - ♚d6 34. ♚g3 - a4?! 35. ♚a8 - ♚e6! 36. ♚:a4 - ♚f5 37. ♚a7 - ♚b1+ 38. ♙h2 - ♚c1 39. ♚b7 - ♚c2 40. f3 - ♚d2 (виж диаграмата) 41. ♘d7!! - ♚:d4 42. ♘f8+ ♙h6 43. ♚b4 ♚c4 44. ♚:c4 d:c4 45. ♚d6 c3 46. ♚d4! 1-0

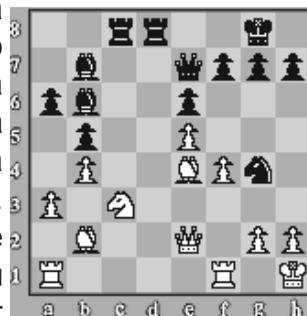

(Из Шахматна енциклопедия, държавно издателство “Д-р Петър Берон”, София 1989г.)

ПЪРВИ СЪПКИ В ШАХМАТА

Борбата в шахматната партия трябва да протича планомерно. След дебюта започва борбата за създаване на слабости в лагера на противника, завладяване на пространство (полета, линии, центъра и т.н.) и като крайна цел получаване на преимущество. Това се постига чрез целенасочено маневриране на фигурите. Различаваме следните видове преимущество: материално, пространствено и времево преимущество. Материалното преимущество е най-ясния вид преимущество, т.е. когато единия от противниците има пешки или фигури в повече или по-силна фигура срещу по-слаба. Пространственото преимущество е когато за единия от противниците е осигурена по-голяма свобода за маневриране на силите. Този вид преимущество представлява продължителен и сериозен фактор в оценката на позицията. В този брой ще се спрем на преимуществото във времето. Времето се измерва с ходове. За сметка на безцелни ходове, играене с една и съща фигура в дебюта, ненужни пешечни ходове, бавна мобилизация на силите, противниковата страна получава преимущество в развитието на фигурите (т.е. печалба на време). Това преимущество трябва бързо и енергично да използва, защото може да се неутрализира или даже да премине в ръцете на противника.

Ето и един пример от практиката. Всичките фигури на черните са насочени към царския фланг на белите. Те провеждат серия от жертви, използвайки времевото преимущество в съчетание с координирани действия на фигурите, разположени на вертикалите "h", "d" и "c" и диагонала h1 – a8. Последвало 1... ♔h4! 2. g3 (На 2. h3 следва 2... ♖:c3 3. ♕:g4 - ♗:h3+ 4. ♕:h3 - ♕:h3+ 5. g:h3 - ♘:e4+ 6. ♔h2 - ♗d2+ и черните печелят.) 2... ♖:c3! 3. g:h4 (Слабо е 3. ♘:c3 - ♘:e4 4. ♕:e4 - ♕g3 5. h:g4 - ♕h4#)

3... ♗d2!! (Серията от красиви жертви продължава. След жертвата на дамата, тази жертва на топ на тема отвличане решава изхода на партията) 4. ♕:d2 - ♘:e4+ 5. ♕g2 - ♗h3 и белите се предали.

ПЪРВИ СЪПКИ В ШАХМАТА

Учебниците на шахматната игра справедливо предупреждават, че трябва да се следи за пешечната конфигурация, да се избягва създаването на пешечни слабости в позицията, да се избягва без особена необходимост ранното играене с пешките. Обстоятелството, че пешките се движат само напред ги отличава от действията на фигурите. Лошо разположената фигура може да се премести на друго поле, докато преждевременно придвижените пешки могат да създадат слабости в собствения лагер (губи се контрола върху важни полета), което ги прави обект за атака на противника. Ако пешката не може да се защити с друга пешка, то тази грижа се възлага на фигурите, с което те се отвлечат от изпълнението на по-важни функции. Защитата на пешечните слабости води до ограничаване на подвижността на фигурите.

Партията продължила 1...b5? (Прибързана активност на черните води до образуването на слаба пешка на "c6".) 2. ♖ac5 - ♗b6 3. ♗b4 - ♘b7 4. ♗:b7 - ♙b:b7 5. ♙:c6 - a5 6. ♙:b6 - a:b4 7. ♙:b7 - ♙:b7 8. ♙:b4 и черните се предали. Не спасяваше и 2...♗:c5 3. ♙:c5 - ♘b7 4. ♗b4 - ♙d7 5. ♙a3 - ♙a8 6. ♙a5 с атака върху слабата пешка a6.

Шахматната игра се ползва с голямо признание и популярност. В какво се състои привлекателната сила на тази древна и мъдра игра? При нея хармонично се съчетават елементи на изкуството, науката и спорта. Тя оказва разностранно влияние върху човека, спомага за формирането на неговия характер, развива умствените му способности и художествения му вкус. В процеса на играта спортистът трябва да оценява правилно непрекъснато изменящата се обстановка на дъската, да набелязва целесъобразен план за водене на борбата и последователно да го осъществява; да анализира основните продължения и възможните отговори на противника. Друга важна особеност на шахматната игра е нейния спортен характер. Шахматистът твори не сам, а в постоянно единоборство с мислите, характера и волята на противника. По такъв начин шахматната игра формира у човека воля за победа, съсредоточеност, самокритичност и редица други ценни качества.

Какво е шахматна комбинация? Тя е форсиран вариант, свързан с жертви, в резултат на които комбиниращата страна получава материална или позиционна изгода. Изгодата получавана в резултат на комбинацията представлява целта на комбинацията, която може да бъде: обявяване

ПЪРВИ СЪПКИ В ШАХМАТА

на мат, печалба на материал, получаване на позиционно преимущество и т.н. Условиата определящи възможността на комбинацията се наричат мотиви или предпоставки. Комбинацията е възможна само тогава, когато имаме редица позиционни преимущества - активно разположение на фигурите, владееене на открити линии и най-важното - наличие на позиционни слабости в лагера на противника. Въпреки голямото разнообразие, комбинациите могат да бъдат систематизирани и изучавани с оглед на техните идеи. Ще започнем с една от най-често срещаните комбинации в шахматната практика, свързана с осъществяването на двойно нападение срещу незащитени или слабо защитени фигури на противника. Двойното нападение може да се осъществи както с фигура така и с пешка. Необходимо е да се научите да откривате възможните двойни удари на вашите фигури и да предотвратявате тези на противника.

В позицията на диаграмата белите печелят след
1. ♘b5! - ♔:b5 2. ♞:c7+ с печалба на дамата.
Тази комбинация е известна в шахматната практика под наименованието конска вилица. Не случайно ние илюстрираме темата двойно нападение именно с нея. Със своя специфичен отскок, присъщ само на него, конят може да създаде големи неприятности на начинаещия шахматист, поради което той се стреми на всяка цена да осъществи размяна на конете.

Двойните удари с конете са най-ефектни и неочаквани. Обикновено те се осъществяват в съчетание с темата завличане. Завличането е шахматна идея, при която неприятелската фигура се принуждава да заеме неизгодно поле, където става жертва на тактически удар.

Подобна идея, но в по-усложнен вид, е била осъществена в една от партиите на бившия световен шампион Петросян (Петросян-Симагин 1956). Белите осъществили последователно завличане на черния цар и дамата на неизгодни позиции, където спечелили с помощта на конска вилица. Последвало 1. ♔a8+ - ♚g7 2. ♘:e5+!
(Завличане на дамата на неизгодно за нея поле)
2... ♔:e5 3. ♔h8+! - ♚:h8 4. ♞:f7+ и черните се предали.

ПЪРВИ СЪПКИ В ШАХМАТА

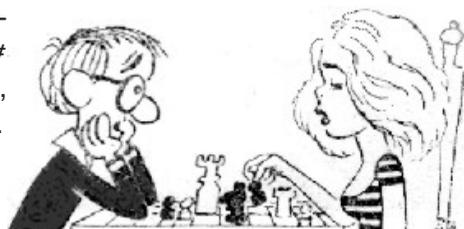
Мелницата представлява особен вид комбинация, при която открития шах се повтаря няколко пъти, като с всеки ход откриващата фигура печели материал. Класически пример на подобна комбинация представлява идеята осъществена от мексиканския шахматист Торе в партията му срещу бившия световен шампион Ласкер на турнира в Москва, 1925г.

1. ♖f6!! Открито нападение. Торе по блестящ начин използва незащитеността на черната дама, пункта g7 и седмия хоризонтал. С тази красива жертва на дамата белите създават оригиналния механизъм на мелницата (хармония в двъствието на топа и офицера), нанасящ значителни материални загуби на черните) 1... ♙:h5 2. ♜:g7+ - ♘h8 3. ♜:f7+ - ♘g8 4. ♜g7+ - ♘h8 5. ♜:b7+ - ♘g8 6. ♜g7+ - ♘h8 7. ♜g5+ - ♘h7 8. ♜:h5 - ♘g6 9. ♜h3 - ♘:f6 10. ♜:h6+ и белите спечелили.

Открит шах наричаме този шах, при който преместената фигура открива действието на други фигури (дама, топ или офицер) срещу царя на противника. Откриващата фигура може да заеме всяко поле без опасност да бъде взета, тъй като противника преди всичко трябва да се предпази от шаха. Освен открит шах са възможни и открити нападения срещу други фигури, които могат да доведат до материални завоевания или мат.

Идеята на открития шах и откритото нападение служи за основа на много красиви комбинации. 1. ♙h6+!! Идеята на тази жертва е да се завлече черния цар на линията "h", където с помощта на открити шахове белите получават възможност да прегрупираат силите си и завършат партията с форсирана матова атака. 1... ♘:h6 (На 1... ♘:h8 следваше нова ефектна жертва на дама 2. ♙:h7+!! - ♘:h7 3. h:g6+ открит двоен шах 3... ♘g7 4. ♜h7 мат.) 2. h:g6+ открит шах 2... ♘g5 3. ♜h5+!! Жертва на топ със същата идея. 3... ♘:h5 4. f4+ Открит шах, този път по диагонала. 4... ♘:e2 5. ♘f6+ ♘h6 6. ♜h1+ ♘g7 7. ♘e8+ ♜:e8 8. ♜:h7+ ♘f6 9. ♜:f7# Изключително красива комбинация, илюстрираща силата на открития шах.

ДЕБЮТНИ КАТАСТРОФИ

Двоен шах наричаме този шах при, който царя на противника се атакува едновременно от две фигури. Двойният шах е ход с огромна сила. Разрушителната му сила се състои в това, че единствената защита срещу него е ход с царя. При това и двете фигури, атакуващи царя могат да се намират под удар.

Следващата партия показва огромната разрушителна сила на най-опасния ход – двойния шах.

Рети - Тартаковер, 1910

1. e4 - c6 2. d4 - d5 3. ♖c3 - d:e4 4. ♖:e4 - ♜f6 5. ♔d3 - e5? (Рисковано продължение. По-силно беше 5...♖:e4 6. ♔:e4 - ♜d7 с последващо ♜f6) 6. d:e5 - ♔a5+ 7. ♙d2 - ♔:e5 8. O-O-O!!

(С този изключително силен ход белите поставят хитра уловка, която черните не успели да разгадаят.) 8...♖:e4?? (виж диаграмата) (Този ход представлява груба грешка, но да се предвиди следващия ефектен отговор на белите не е било много лесно.) 9. ♔d8+!! (Механизмът на двойния шах започна да действа.) 9...♙:d8 10. ♙g5+ - ♙c7 11. ♙d8# На 10...♙e8 следваше 11...♔d8#

Дебют на трите коня

Рети - Дункелблюм Виена 1914г.

1. e4 - e5 2. ♖f3 - ♖c6 3. ♖c3 - ♙c5? (Дебютна неточност, позволяваща на белите да постигнат сериозно преимущество. По-добре е 3... ♙b4 или 3...g6) 4. ♖:e5! - ♖:e5

(Още по-слабо е 4...♙:f2+ 5. ♙:f2 - ♖:e5 6. d4 - ♔f6+ 7. ♙g1 - ♜g4 8. ♔d2, след което фигурите на черните са принудени да отстъпят.) 5. d4 - ♙:d4 6. ♔:d4 - ♔f6?? (С наивната надежда 7...♖f3+ с печалба на дамата. Но черните не са предвидили много силната реплика на белите.) 7. ♖b5! (Едновременно защитавайки дамата и създавайки заплахата ♖c7+) 7...♙d8 (Единствена възможност беше 7...c6, макар че и след 8. ♖d6+ (но не 8. ♖c7+? - ♙d8 9. ♖:a8 - ♖f3+) 8...♙e7 9. ♖f5+ положението на черните е много тежко.) /виж диаграмата/ 8. ♔c5! черните се предават. От заплахата 9. ♔f8 и 9. ♔:c7 няма защита.

ЗНАМЕНИТИ КОМБИНАЦИИ

Прието е партии, които завършват преди 20-ия ход, да се считат за къси. В такъв случай следващата можем да смятаме за свръхкъса:

Мюлок - Костич, Кьолн, 1912г.

1. e4 - e5 2. ♘f3 - ♘c6 3. ♙c4 - ♘d4?

Югославският гротмайстор още на младини е обичал остри и по-малко популярни продължения в дебюта. Тук белите са могли да продължат 4. ♘:d4 или 4. c3. Вместо това те правят грешка: 4. ♘:e5? - ♙g5! 5. ♘:f7?? А това вече е съвсем решителна грешка. Следва наказанието: 5... ♙:g2 6. ♚f1 - ♙:e4+ 7. ♙e2 Този ход е трагикомичен, но белите нямат друго. 7... ♘f3# И тъй като позицията е интересна заслужава диаграма.

В шахматната партия откритите линии винаги са играли съществена роля в развоя на играта. Това особено важи когато една от страните има възможност да атакува изостаналия в центъра противников цар. В някои случаи обаче собствените пешки са препятствие по тези линии за свободното действие на тежките фигури. Комбинацията осъществена от Лилиента е много трудна и затова и много красива.

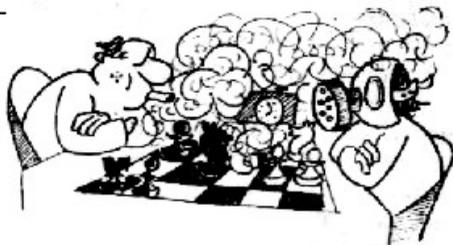

Лилиентал - Капабланка

Хастингс, 1934

Едва след встъпителните ходове: 1. e:f6!! - ♙:c2 2. f:g7 - ♚g8 3. ♘d4! се разбира, че жертвата на дамата цели от една страна да се разкрие линията "е", а от друга да отнемат, свободните в изходното положение "f8" и "d8" за черния цар. Сега черната дама сама

определя участта си, като решава да прикрие царя със собственото си тяло. 3... ♙e4 (Оправдано решение, можеше на друго отстъпление да последва: 3... ♙:c3 4. ♚ae1+ - ♘e5 5. ♚:e5+ - ♙d7 6. ♚e7+ - ♙d8 7. ♚:f7+ - ♙e8 8. ♚e7+ - ♙d8 9. ♘e6#) 4. ♚ae1 - ♘c5 5. ♚:e4+ - ♘:e4 6. ♚e1 и белите спечелили.

ЗНАМЕНИТИ КОМБИНАЦИИ

3. Милев - Р. Бобеков

София 1957г

Комбинацията, осъществена от белите е интересна поради това, че белите жертват и двата си топа, но черните се отказват от взимането на втория, но въпреки това белите ги принуждават да го сторят!

1. ♘g7!! - ♚:a1+ 2. ♛e2 - ♚:a3 (Ако 2...♚:h1, то 3. ♚e8+ - ♛d6 4. ♘f5+ - ♛e6 5. ♚e7+ - ♛:f5 6. ♚:f7+ - ♛g4 7. ♚f3+ - ♛h4 8. ♚h3#. Не спасява и 2...♘c6 3. ♚:a8 - ♚:h1 4. ♚e8+ - ♛d6 5. ♛b4+! - ♘:b4 6. ♘f5+ с неспасяем мат.) 3. ♚e8+ - ♛d6 4. ♚a1!! (Топът си отмъщава за пренебрежението, с което го подминават на втория ход!) 4...♚:a1 5. ♘f5+ черните се предават.

Понякога и нормалната позиция на рокирания цар, примерно на "g8" с пешки на f7, g7, h7 и топ на f8, представлява опасност, защото царят има само едно поле за отстъпление - h8. Разбира се тази опасност е повече теоретична, но макар и много рядко се срещат комбинации и на тази тема.

Леветски - Маршал 1912г.

В позицията на диаграмата Ф. Маршал завършва партията с невероятния ход 1...♚g3!! Полето "g3" се охранява от две пешки и дама, но всяко едно вземане води до мат. Например 2. h:g3 - ♘e2#; 2. f:g3 - ♘e2+ 3. ♛h1 - ♚:f1#; 2. ♚:g3 - ♘e2+ 3. ♛h1 - ♘:g3+ и т.н. Накрая единствената защита на полето "h2" е 2. ♚e5 на което ще последва

2...♘f3+. Ето защо белите веднага прекратили съпротивата. Това е един от най-красивите ходове, изиграни някога зад шахматната дъска!

ЗНАМЕНИТИ КОМБИНАЦИИ

Не по-малко красив е и следващият пример, аналогичен на предишния. В него ненадминатият майстор на изящни комбинации, А. Алехин, форсира победата по следният начин в партията си срещу Супико 1945г., играна по време на сеанс.

1. ♖g6!! Сера на 1...h:g6 следва 2. ♜h3#, а на 1...f:g6 - 2. ♘:g6+ h:g6 3. ♜h3+ ♕h4 4. ♜:h4#. Освен това белите заплашват както 1. ♖:g7#, така и ако 1...♜g8 2. ♖:h7+! ♘:h7 3. ♜h3#
Истинска наслада за шахматната душа!

Това е партията Андерсен - Кизерицки, играна в Лондон, 1851г. Тя не случайно е наречена “безсмъртна”, защото е едно от най-ярките романтични творения на XIX век. Красивите жертви и неочакваните удари следват един след друг, все по-пленителни и все по-съдбоносни. Авторът на тази фантастична шахмататна симфония е най-изявеният представител на романтичната школа в шахмата от по-миналия век, германецът Адолф Андерсен (1818 - 1879). В историята на шахматните състезания неговото име е свързано с победата в първия официален международен турнир по шахмат, проведен по време на всемирното изложение в Лондон през 1851 година.

1. e4 - e5 2. f4 - e:f4 3. ♘c4 - ♕h4+ 4. ♕f1 - b5 5. ♘:b5 - ♘f6 6. ♘f3 - ♕h6 7. d3 - ♘h5 8. ♘h4 - ♕g5 9. ♘f5! - c6 10. g4! - ♘f6 11. ♜g1!! - c:b5 12. h4 - ♕g6 13. h5 - ♕g5 14. ♕f3 - ♘g8 15. ♘:f4 - ♕f6 16. ♘c3 - ♘c5 17. ♘d5! - ♕:b2 18. ♘d6!! - ♘:g1 19. e5!! - ♕:a1+ 20. ♕e2 - ♘a6.

В тази позиция Андерсен с белите фигури обявил красив мат в три хода:
21. ♘:g7+ - ♕d8 22. ♕f6+! - ♘:f6
23. ♘e7#

VENI, VIDI, VICI

Паул Морфи (1837—1884) е роден в Нови Орлеан (САЩ) през 1837 г. Научил се да играе шах още като малък и проявил удивителни шахматни способности. На 21 години дошъл в Европа и за около 10 месеца победил в мачове всички най-силни тогавашни шахматисти, включително и Андерсен, когото разгромил с резултат +7 –2 =2. Морфи се завърнал в родния си град, заболял психически и се оттеглил от шахматната дейност.

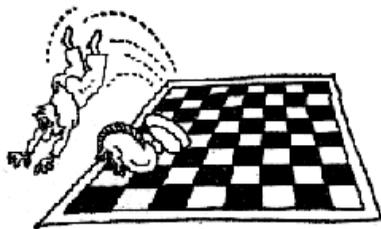
Морфи превъзхождал значително своите съвременници. За това се съди не само от съкрушителните резултати, с които ги е побеждавал, но и от съдържанието на неговите партии. Много силно впечатление на шахматната публика е правела и способността на Морфи да играе, без да гледа в шахматната дъска, срещу няколко противници едновременно.

През 1858 г. Морфи дал такъв блинд-симултан сеанс в прочутото в онези години парижко кафене „Режанс“. Без да гледа, той играл едновременно срещу осем от най-силните френски шахматисти и след четири часа и половина спечелил шест партии и направил две ремита. Сеансът предизвикал огромна сензация. Един френски журналист писал: „Когато Юлий Цезар се върна някога в Рим след един от своите успешни походи, той докладва пред сената: „Veni, Vidi, Vici“, т.е. „Дойдох, видях, победих“. Но Морфи е по-велик от Цезар, защото той дойде и победи, без да гледа.“

НАХОДЧИВОТО РЕШЕНИЕ

В една турнирна партия някакъв шахматист хитрец попаднал в загубена позиция. Противникът му бил в цайтнот и хитрецът започнал да прави невъзможни ходове с коня си. При първия невъзможен ход той поставил коня на неправилно поле. Противникът му поправил хода, но хитрецът не се отчаял и отговаряйки на неприятелския ход, отново поставил коня си на невъзможно поле. Противникът отново поправил хода с неправилно играната фигура. Тогава хитрецът за трети път поставил коня на невъзможно поле - този път на края на дъската. Губейки контрол над нервите си, противникът грабнал коня и го изхвърлил през прозореца на залата.

Инцидентът бил отнесен до съдиите, които присъдили на коректния състезател победа заради находчивото решение, което взел в този труден момент.

НЕУСПЯЛАТА МАНЕВРА

През време на един турнир двама от участниците решили да се разходят с лодка в морето в деня, в който играели един срещу друг. Когато лодката се озовала далеч от брега, единият престанал да гребе.

— Защо вече не гребеш? — попитал другият.

— Повече няма да греба. Ти имаш белите и ако не пристигнеш навреме в залата, съдията ще ти пусне часовника и ще загубиш по време.

Тогава шахматистът, който играел с белите фигури, се принудил да гребе сам. С нечовешки усилия той успял да се добере до брега и да седне на дъската преди започването на кръга. Маневрата на неговия противник така го озлобила, че въпреки смъртната умора, той бързо спечелил играта.

ТАРТАКОВЕР ВИ ГОВОРИ!

Савели Тартаковер (1887-1956) е една от най-оригиналните личности в историята на шаха. Той бил не само силен гросмайстор, който в първата половина на нашия век спечелил призиви места в много международни турнири, но се проявил и като блестящ шахматен писател и журналист. Пишейки за себе си, Тартаковер отбелязва: “Той е най-добрият шахматист сред журналистите и най-добрият журналист сред шахматистите”, “Той е един шахматен скептик, който никога не печели, но срещу когото другите понякога губят.”

Тартаковер притежавал голяма шахматна култура и рядко остроумие. Веднъж, наблюдавайки играта на двама посредствени шахматисти, Тартаковер казал: “В много шахматни партии вземат участие не четири, а шест коня.” Коментирайки една много дълга партия, доигравана няколко пъти и продължила повече от сто хода, Тартаковер отбелязал: “Човешки жертви нямаше.”

Според него някъде из книгите на древните мъдреци било написано:

„Има шахматисти, които играят слабо и не знаят, че играят слабо. Това са невежите. Избягвай ги!

Има шахматисти, които играят слабо и знаят, че играят слабо. Това са разумните. Помогни им!

Има шахматисти, които играят силно и не знаят, че играят силно. Това са скромните. Уважавай ги!

Има шахматисти, които играят силно и знаят, че играят силно. Това са шахматните мъдреци. Следвай ги!”

ТАРТАКОВЕРИЗМИ

„Царят е най-слабата фигура!“ — казваше Морфи, атакуваше го и печелеше.
„Пешката е най-слабата фигура!“ — казваше Щайниц, атакуваше я и печелеше.

„Всичко е слабо, всичко може да бъде направено слабо!“ — казват младите, атакуват всичко и печелят.

“Пешката е: според Филицор – душата на партията, според Морфи – главния инструмент за постигането на победата, според Щайниц – основната причина за поражението, а според Нимцович – тактическия коз във всяка шахматна битка.”

“Жертвата показва само това, че някой от противниците е допуснал грешка.”

„Комбинацията е възможна невъзможност. Тя е божествена искра, съществуваща независимо от останалите шахматни идеи и осветяваща като метеор шахматната партия.”

„Комбинацията е божествен дар, но за жалост понякога надарените сме не ние, а нашият противник.”

„Мачът е стълкновение на две индивидуалности. Мачът доказва по-малко от турнира, а турнирът въобще нищо не доказва.”

„Само благодарение на грешките шахматната игра има право на съществуване. Затова цялата шахматна теория всъщност се свежда към изследване на слабите ходове.”

„Една шахматна партия има три части: дебют, в който се надяваме да получим по-добра игра, мителшпил, в който мислим, че сме получили по-добра игра, и ендшпил, в който знаем, че имаме загубена игра.”

„В шахмата има само една грешка - надценяване на противника.”

„Който рискува, може да загуби, но който не рискува, положително ще загуби.”

„За моралните победи не пишат точки.”

„Дебютната теория е една късогледа дама.”

„Патът е трагикомедията на шахматната игра”.

“Шахматната партия е в повечето случаи приказка за хиляда и една грешки.”

„Откритата линия има много жертви на съвестта си.”

“Най-неумолимите правила в шахмата са изключенията.”

“Само силният знае колко слабо играе.”

“Жертвай, за да не станеш жертва!”

“Тихият ход често действа като земетресение.”

“Печели не този, който играе добре, а този, който играе по-добре.”

„Има неудачни победи, както и славни поражения.”

Отговори на задачите от миналия брой:

Задача № 41: 1. ♣f5!

Задача № 42: Ето четирите варианта:

1. ♣a2! - ♠:a2+ 2. ♣d2 - ♠~ 3. f3#

1. ♣a2! - ♠b3 2. g3 - ♣f3 3. ♠g5#

1. ♣a2! - ♠e2+ 2. ♣:e2 - a4 3. f3#

1. ♣a2! - ♠e2+ 2. ♣:e2 - a4 3. f3#

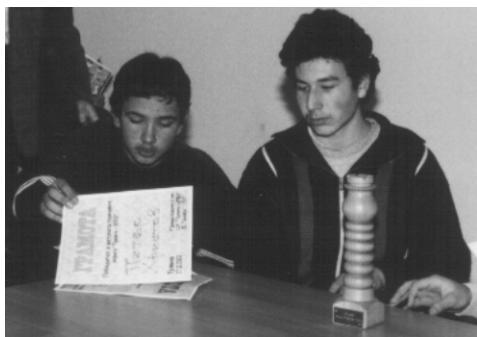
Задача № 43: Ето някои от основните варианти:

I. 1. ♣c1!! - ♣d2 2. ♣e4! - ♣:c1 3. ♣d3 - ♣d1 4. ♣b1#

II. 1. ♣c1!! - ♣e3 2. ♣b2 - ♣d3 3. ♣e5 - ♣e3 4. ♣c3#

III. 1. ♣c1!! - ♣e2 2. ♣b2+ - ♣e3 3. ♣d1 - ♣f3 4. ♣d3#

Задача № 44: 1. ♣c4+ - ♣f3 2. ♣:h4 - g2 (Топът заплашва да свърже пешката.) 3. ♣h3+ - ♣f4 (Ако царят напусне вертикалата, топът застава зад пешката.) 4. ♣h4+ - ♣f5 5. ♣h5+ - ♣f6 6. ♣h1! - g:h1 ♣ пат.

Вальо: “Петре, а дъ тъ видя, к’во шъ прайш с тез грамоти?”

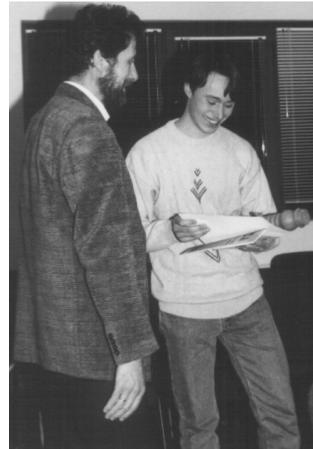
Генчев: “Снимаш само когато печеля, ясно?”

Пепи: “Усетиха, че съм най-добрия и сега се натискат да ме прегръщат!”

Красен: “Петре, дай да прецакаме дъртите, бе.”
Вальо: ”Ш-ш-т, снимат. Прави се на разсеян!”

Иво: “Смешна работа, г-н Дабков, само купа и някаква си грамота!”

Йонко: “Г-н Дабков, аз ще имам ли грамота, или...”

Генчев: “Ей, малкия, хм-м...”

Бената: “Ти му мисли, Йочка, след шестия кръг “старият лъв” изчезва - няма партии, няма проблеми!”